

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ.....	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ.....	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ.....	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ.....	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.....	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО.....	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ.....	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ.....	129
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ.....	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ.....	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ
ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ

УДК 373.5.091.26:94(477)] "364"

КУШКО ІГОР

доктор філософії з галузі знань публічне управління та адміністрування
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ЛИСАК ІГОР

кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук.
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. This article conducts a comprehensive analysis of the problems arising in the process of preparing for the History of Ukraine block of the National Multisubject Test (NMT) amid the full-scale armed aggression. It examines key challenges, including: the high cognitive demands of the test, educational losses due to systemic problems in the learning process, the psychological traumatization of students, and the professional burnout of teachers. The study systematizes the negative factors that create a cumulative effect and deepen educational inequality. Strategic recommendations are proposed for teachers and students aimed at building a resilient, human-centric educational model capable of adequately responding to the challenges of wartime.

Keywords. National Multisubject Test (NMT), History of Ukraine, educational losses, war, psychological trauma, professional burnout, cognitive dissonance, educational inequality, trauma-informed education.

Актуальність. В умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації історія України набула значення ключового елемента національної ідентичності та ідеологічного спротиву [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Включення історії до переліку обов'язкових предметів національного мультипредметного тесту (НМТ) є стратегічним рішенням для формування ціннісного простору суспільства, що протистоїть ворожим наративам. Однак реалізація цього завдання відбувається в умовах безпрецедентних викликів, деформованих війною.

Існує глибокий розрив між високими вимогами стандартизованого тестування та освітньою реальністю, що характеризується фізичною небезпекою, психологічною травматизацією, значними освітніми втратами та системною нестабільністю [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Таким чином, аналіз проблем підготовки до

НМТ з історії є надзвичайно актуальним, оскільки він розкриває фундаментальний дисонанс між цілями державної політики та об'єктивними умовами, в яких перебувають учні та педагоги [Ошибка! Источник ссылки не найден.].

Метою статті є проведення комплексного аналізу проблем, що виникають у процесі підготовки до складання блоку НМТ з історії України, та розробка стратегічних рекомендацій для вчителів та учнів.

Основними завдання статті:

1. систематизувати виклики, що постають перед учнями та вчителями.
2. виявити взаємозв'язки між освітніми, психологічними та педагогічними проблемами.
3. запропонувати шляхи для побудови більш стійкої та адаптивної моделі підготовки учнів в умовах тривалої кризи.

Виклад основного матеріалу. Програма НМТ з історії України охоплює величезний

хронологічний період – від появи людей на теренах України (близько 1 млн років тому) до подій початку XXI століття **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Зміст тесту базується на чинній програмі Зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) і включає 32 розлогі теми, які охоплюють політичну, соціально-економічну та культурну історію українських земель. Такий масштаб вимагає від учнів не лише засвоєння, але й систематизації величезного масиву фактологічної інформації: дат, імен, понять, подій та історико-географічних об'єктів.

Структура тесту складається з 30 завдань, спрямована на перевірку не лише механічної пам'яті, а й системного мислення, оскільки понад 62% балів припадає на завдання зі встановлення відповідності, послідовності та множинного вибору. Успішне складання тесту вимагає від учня володіння хронологічним та аналітичним мисленням, здатності працювати з різними типами історичних джерел.

Успішне складання НМТ з історії України вимагає від учня володіння комплексом когнітивних навичок вищого порядку, що виходять за межі простого запам'ятовування. Тест перевіряє, по перше – хронологічне мислення, уміння орієнтуватися в датах, встановлювати послідовність подій, співвідносити факти з історичними періодами та епохами, по-друге – аналітичні навички: здатність працювати з різними типами історичних джерел – текстовими уривками, візуальними матеріалами (карикатури, плакати, фотографії), історичними картами. Це включає аналіз причинно-наслідкових зв'язків між подіями та явищами; по-третє – системне мислення: Розуміння історичного процесу як цілісної системи, здатність визначати роль історичних постатей, розпізнавати та характеризувати пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва в контексті відповідної епохи.[5].

Таким чином, архітектура тесту є надзвичайно вимогливою до когнітивних ресурсів учня. Вона передбачає високий рівень функціонування довготривалої пам'яті, робочої пам'яті та стійкої концентрації уваги. Однак, як показують дослідження психологічного стану учнів, саме ці когнітивні функції – пам'ять та концентрація – є найбільш ураженими внаслідок хронічного стресу, пов'язаного з війною **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Виникає фундаментальний когнітивний дисонанс: тест, розроблений для умов мирного часу, вимагає від учнів саме тих ресурсів, яких у них через об'єктивні обставини найменше. Це означає, що проблема підготовки до НМТ є не лише освітньою, а й глибокою психофізіологічною проблемою. Навіть добре підготовлений учень може виявитися нездатним продемонструвати свої знання через виснаження когнітивних ресурсів у стресовій ситуації тестування.

Повномасштабне вторгнення спричинило системні проблеми в освітньому процесі: масове переміщення учнів, руйнування інфраструктури та постійні переривання навчання через повітряні тривоги та відключення електроенергії. Наслідком цього став феномен «освітніх втрат» – втрата не лише знань та умінь, а й можливостей для всебічного розвитку. Вимушений перехід на дистанційне навчання, своєю чергою, зіткнувся з технічною нерівністю, психологічним виснаженням учасників освітнього процесу та педагогічною неефективністю **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**. Ці проблеми запускають «спіраль освітньої нерівності»: учень з прифронтової чи сільської місцевості, маючи гірший доступ до ресурсів та перебуваючи у стані сильнішого стресу, підходить до НМТ зі значно гірших стартових позицій **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Хронічний стрес та травматичний досвід війни руйнівню впливають на психоемоційний стан учнів. Дослідження фіксують, що понад половина школярів демонструє байдужість до навчання (57%) та має проблеми з пам'яттю й концентрацією (55%) [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Водночас педагоги перебувають під подвійним тиском, що призводить до стрімкого поширення професійного вигорання: 78% вчителів на прифронтових територіях відчувають втому та спустошеність.

Усі вищезазначені проблеми створюють деструктивний цикл – «спіраль взаємного виснаження». Травмований учень втрачає мотивацію, що, своєю чергою, підриває самооцінку виснаженого вчителя. Втрачаючи ресурси, педагог переходить до формальних методів викладання, що ще більше демотивує учня. Цей процес руйнує саму суть освітньої взаємодії, перетворюючи підготовку до НМТ на формальність.

На тлі війни міністерство освіти ініціює реформу історичної освіти, що передбачає інтеграцію курсів «Історія України» та «Всесвітня історія». Хоча стратегічно реформа є прогресивною, у тактичному плані вона створює невизначеність, оскільки НМТ продовжує базуватися на старій програмі. У відповідь вчителі-практики активно впроваджують інноваційні методики (гейміфікація, проєктна діяльність), щоб залучити учнів. Однак це впровадження

залишається ініціативою окремих ентузіастів через відсутність системної державної підтримки. Виникає «парадокс інновацій»: вчитель змушений обирати між часозатратними інтерактивними методами для підтримки учнів і механічним тренуванням тестів для виконання вимог програми НМТ.

Отже, підготовка до НМТ з історії України відбувається в умовах потрійної кризи: освітньої, психологічної та педагогічної. Ці кризи створюють синергетичний негативний ефект, що загрожує майбутньому цілому покоління.

Ігнорування психологічного фактору та спроби вирішити проблему суто академічними методами є малоефективними, оскільки неможливо наповнити знаннями психологічно виснажену дитину. Необхідний парадигмальний зсув від системи, орієнтованої на контроль знань, до людиноцентричної, травмо-інформованої моделі освіти. У такій моделі психологічне благополуччя учня та вчителя є фундаментальною передумовою для будь-яких академічних досягнень.

Успіх на НМТ в умовах війни є показником не лише знань, а й психологічної стійкості. Саме цю стійкість українська освітня система повинна цілеспрямовано формувати, адже від цього залежить здатність молодого покоління до відновлення та розбудови країни після перемоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. В умовах війни погіршується психологічний стан школярів і... UKR.NET. URL: <https://www.ukr.net/news/details/health/101102801.html> (дата звернення: 09.10.2025).
2. Васильченко Л., Шацька Н. Дистанційне (онлайн) навчання у закладах ЗСО: проблеми, виклики, рішення. Освіта. Інноватика. Практика. 2022. Т. 10, № 7. С. 19–24. URL: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol10i7-003>.
3. Дистанційне (онлайн) навчання у закладах ЗСО... URL: https://www.researchgate.net/publication/366643937_DISTANCIJNE_ONLAJN_NAVCANNA_U_ZAKLADAH_ZSO_PROBLEMI_VIKLIKI_RISENNA (дата звернення: 09.10.2025).

4. Європейський підхід до викладання історії: КНУ розпочинає співпрацю з ОНТЕ. Веб-сайт Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <https://knu.ua/news/13601> (дата звернення: 09.10.2025).
5. Історія України: перелік дат для підготовки до ЗНО/НМТ. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/test/training/materialy-instrumenty/88304/> (дата звернення: 09.10.2025).
6. Навчальні втрати в умовах війни: як учителю їх діагностувати та компенсувати. Державна служба якості освіти України. URL: <https://sqe.gov.ua/navchalni-vtrati-v-umovakh-viyni-yak-uchi/> (дата звернення: 09.10.2025).
7. Наслідки війни для освіти: школярів стало менше за 30 років. Портал «Педагогічна преса». URL: <https://pon.org.ua/novyny/12094-naslidky-viiny-dlia-osvity-shkoliariv-stalo-menshe-za-30-rokiv.html> (дата звернення: 09.10.2025).
8. НМТ-2025: як підготуватися до складання тесту з історії України. Веб-сайт Вінницького регіонального центру оцінювання якості освіти. URL: <https://vintest.org.ua/nmt-2025-yak-pidgotuvatysya-do-skladannya-testu-za-ves-kurs-istoriyi-ukrayiny/> (дата звернення: 09.10.2025).
9. Освіта в умовах воєнного стану та в повоєнний період: виклики... URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740748/1> (дата звернення: 09.10.2025).
10. Перелік тем Програми ЗНО національного мультипредметного тесту з історії України у 2025 році. URL: <https://test-center.od.ua/wp-content/uploads/2025/01/perelik-tem-programy-zno-nacziionalnogo-multypredmetnogo-testu-z-istoriyi-ukrayiny-u-2025-rocz.pdf> (дата звернення: 09.10.2025).
11. Цифри, які треба знати: результати 5 досліджень про вплив війни на українських дітей і освіту. Освіторія Медіа. URL: <https://osvitoria.media/experience/tsyfry-yaki-treba-znaty-rezultaty-5-doslidzhen-pro-vplyv-vijny-na-ukrayinskyh-ditej-i-osvitu/> (дата звернення: 09.10.2025).

Стаття надійшла до редакції
13 жовтня 2025 р

СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ

УДК 339.138+659.1):811.161.2

ЗРАЛКО АННА,

здобувачка освіти Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Науковий керівник: Похилиук Олена, кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри української філології

Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. *The urgency of the study is determined by the dynamic development of advertising and marketing discourse, which has become the main testing ground for linguistic innovations and trends. The article aims to analyze and systematize key linguistic phenomena (in particular, hybridization, neologisms, and playful syntax) that ensure the effectiveness of modern advertising campaigns in the digital mass media space. It is determined that the main trends are the hybridization of codes, the use of medialects, the emotional colouring of vocabulary, and the intentional violation of language norms to attract the attention of the target audience. The results can be used to optimize advertising strategies and in media linguistics courses.*